

©J.W. Cappelen AS 2002

Materialet på dette nettstedet er omfattet av åndsverkslovens bestemmelser. Det er lagt ut for at du skal kunne lese det på skjerm (+ ev. andre tilsiktede utnyttelsesmåter). Uten særskilt avtale med Cappelen er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring utover dette bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Michel Houellebecq Plattform

Oversatt av Per E. Fosser

Første del TROPIC THAI

Min far døde for et år siden. Jeg tror ikke på teorien om at når ens foreldre dør, blir man *virkelig voksen*. Man blir aldri *virkelig voksen*.

Da jeg sto der ved gamlingens kiste, ble jeg hjemsoekt av ubehagelige tanker. Han hadde levd livet, det gamle svinet. Han hadde kjørt på første klasse. «Du hadde unger, din dust ...» sa jeg lystig, «du pløyde fitta til moren min med den store pikken din.» Ja, jeg var jo litt spent, det er så; det er ikke hver dag at noen i familien dør. Jeg hadde ikke villet se liket. Jeg er førti år gammel og jeg har alt sett flere lik. Nå vil jeg helst unngå det. Det er det som alltid har avholdt meg fra å anskaffe et kjæledyr.

Ikke er jeg gift heller. Jeg har hatt muligheten, flere ganger, men hver gang har jeg hoppet av. Selv om jeg er glad i kvinner. Sølibatet er faktisk litt av et hull i tilværelsen. Særlig plagsomt er det når man er på ferie. Folk er redde for menn over en viss alder som drar alene på ferie. De tenker seg at sånne er noen skikkelige egoister, og sannsynligvis fulle av laster også. Jeg kan ikke helt gi dem urett.

Etter bisettelsen dro jeg tilbake til huset der far hadde levd sine siste år. Liket var blitt oppdaget en uke tidligere. Det hadde alt samlet seg litt støv på møblene og rundt omkring i hjørnene, og i en vindusåpning fant jeg spindelvev. Tiden, entropien og alle andre slike forhold begynte langsomt å sette sitt preg på stedet. Fryseren var tom. I kjøkkenskapene fantes framfor alt porsjonspakker med ferdigmat av typen

9

Weight Watchers, esker med proteiner med smakstilsetning og plater med energitilskudd. Jeg ruslet rundt i første etasje mens jeg gomlet på en magnesiumkjeks. I fyrrommet fikk jeg meg en innendørs sykkeltur. Med sine over sytti år var far i langt bedre fysisk form enn jeg. Hver dag gjorde han en times intensiv gymnastikk, og to ganger i uken svømte han den ene bassenglengen etter den andre. I helgene spilte han tennis og trente på sykkel sammen med flere av sine jevnaldrende. Jeg hadde møtt noen av dem under begravelsen. «Han trente oss alle sammen! ...» hadde en av dem, en gynekolog,

brutt ut: «Han var ti år eldre enn oss, og på en to kilometers strekning lå han et minutt foran oss.» Far, far, tenkte jeg for meg selv, du var virkelig forfengelig. Helt til venstre i synsfeltet mitt kunne jeg skjelne en benk til styrketrening og noen manualer. Med det samme kunne jeg se for meg en tulling i shorts, med rynket ansikt – for øvrig ikke særlig lik meg – som med håpløs energi pumpet opp armmusklene sine. Far, tenkte jeg, du bygde ditt hus på sandgrunn. Jeg tråkket fortsatt på ergometersykkelen, men jeg begynte å bli andpusten, og det gjorde litt vondt i lårene. Og likevel var sykkelen bare innstilt på laveste nivå. Når jeg tenkte tilbake på seremonien, var jeg sikker på at jeg hadde gjort et utmerket inntrykk. Jeg er alltid glattbarbert, jeg har smale skuldre. Da jeg mot slutten av trettiårene var begynt å bli litt skallet, hadde jeg latt håret mitt klippe helt kort. Vanligvis går jeg med grå dresser og diskrete slips og jeg ser aldri særlig munter ut. Med det snauklippede håret, den tynne brilleinnfatningen og det mutte ansiktet mitt følte jeg meg helt vel til pass med situasjonen der jeg satt med lett foroverbøyd hode og lyttet til en *mix* av kristne begravelsessalmer. Mye bedre til pass enn ved et bryllup, for eksempel. Begravelser er avgjort noe for meg. Jeg holdt opp å trække og hostet lett. Natten holdt på å senke seg over de omkringliggende slettene. I nærheten av den betongklossen fyrkjelen var bygd inn i, kunne man se en mørk flekk

10

som ikke var blitt fjernet ordentlig. Det var der de hadde funnet faren min, med knust hjerneskalle, iført shorts og en sweat-shirt med påskriften «I love New York». Ifølge rettsmedisineren hadde han vært død i tre døgn. I ekstremt fall hadde man kunnet konkludere med et ulykkestilfelle; han hadde kunnet gli på en oljeflekk eller på Gud vet hva. Men når det er sagt, må det også sies at underlaget var helt tørt, og skallen var kløyvd på flere steder, ja noe av hjernemassen hadde til og med flytt ut på underlaget. Nei, det sannsynlige var at man hadde å gjøre med et mord. Kaptein Chaumont ved gendarmeriet i Cherbourg ville komme og besøke meg i løpet av kvelden.

Da jeg kom tilbake til stuen, slo jeg på fjernsynet. Det var en Sony 16/9 med 82 centimeters skjerm, med innebygd *surround* og DVD-spiller. På Frankrike 1 gikk det et avsnitt av *Krigersken Xena*, en av mine favorittserier. To svært muskuløse kvinner kjempet med sverd mot hverandre, iført metallbrynjer og miniskjørt av skinn. «Du har alt hersket for lenge, Tagrathâ!» ropte den blonde. «Jeg er Xena, krigersken fra slettene i vest!» Noen banket på døren. Jeg dempet lyden. Utenfor var natten falt på. Vinden fikk de regnvåte grenene til å røre lett på seg. En pike på om lag tjuedefem år – hun så ut til å være nordafrikaner – sto utenfor inngangsdøren. «Jeg heter Aïcha,» sa hun. «Jeg pleide å gjøre rent hos herr Renault to ganger i uken. Jeg er her for å hente sakene mine.»

«Ja visst ...» sa jeg, «ja visst ...» Jeg gjorde en gest, en slags gest, som var ment å være vennlig innbydende. Hun kom inn og kastet et hurtig blick på fjernsynsskjermen. Akkurat nå kjempet de to amasonene kropp mot kropp, i umiddelbar nærhet av en vulkan. Jeg antar at en slik forestilling kan

virke opphissende på enkelte lesbiske kvinner. «Jeg skal ikke forstyrre,» sa Aïcha, «det tar bare fem minutter.»

11

«De forstyrrer ikke,» sa jeg, «i virkeligheten er det ingenting som forstyrrer meg.» Hun rystet på hodet som om hun forsto hva jeg mente, og et øyeblikk dvelte øynene hennes ved ansiktet mitt. Sannsynligvis så hun etter om det var noen fysisk likhet mellom meg og min far, kanskje for å tillegge den en viss moralsk verdi. Etter å ha studert meg i noen sekunder snudde hun seg og gikk med tunge skritt opp trappen som førte til soveværelsene. «Bare ta den tiden De trenger,» sa jeg med halvkvalt røst, «bare ta all den tiden De trenger ...» Hun svarte ikke, fortsatte bare oppover trappen. Antagelig hadde hun overhodet ikke hørt meg. Jeg satte meg på sofaen igjen, helt tom innvendig etter denne konfrontasjonen.

Jeg burde ha tilbudt henne å legge av seg yttertøyet. Det er jo det man pleier å tilby folk: å ta av seg yttertøyet. Så la jeg merke til at det var skrekkelig kaldt i værelset – en fuktig og gjennomtrengende kulde. Kjellerkulde. Jeg visste ikke hvordan fyren skulle tennes, og ikke hadde jeg lyst til å prøve.

Nå var min far død, og jeg burde ha gitt meg av sted med det samme. Jeg byttet til Frankrike 3, akkurat tidsnok til å få med meg siste omgang av *Spørsmål til en mester*. Nettopp da Nadège fra Val-Fourré bekjentgjorde for Julien Lepers at hun satte alt på spill til en tredje omgang. Aïcha kom til syne på trappen, med en lett reiseveske over skulderen. Jeg slo av fjernsynet og gikk imot henne med hurtige skritt. «Jeg har alltid følt stor beundring for Julien Lepers,» sa jeg. «Selv om han ikke kjenner akkurat den byen eller den landsbyen en kandidat kommer fra, klarer han alltid å få sagt noe om departementet, om nærområdet. Han vet, i hvert fall sånn noenlunde, noe om klimaet der, og om det som måtte finnes av naturskjønnhet. Men framfor alt vet han noe om livet der – for ham er kandidatene virkelige mennesker, og han kjenner til problemene såvel som gledene deres. Intet av det som utgjør kandidatenes menneskelige virkelighet er ham fjernt eller ubehagelig. Og uansett hvem kandidaten måtte være,

12

så får han ham til å snakke om jobben sin, om familien sin, om lengslene sine – med andre ord om alt det han mener et liv består av. Ofte er kandidatene med i et musikkorps, eller et kor. Eller de deltar i organiseringen av en lokal feiring, eller involverer seg i et eller annet hjelpearbeid. Barna deres er gjerne blant publikum i studioet. Sendingen gir ofte inntrykk av at folk er lykkelige, og det får også en selv til å føle seg lykkeligere og bedre. Synes De ikke?»

Hun så på meg uten å smile. Hun hadde oppsatt hår, ansiktet var sparsomt sminket og klærne heller diskrete. En seriøs pike. Hun nølte noen sekunder før hun svarte. Sjenanse fikk stemmen til å lyde litt hes. «Jeg likte faren Deres godt.» Jeg kom ikke på noe svar. Jeg syntes det var rart, men tross alt mulig. Gammel'n hadde nok hatt litt av hvert å fortelle. Han hadde reist i Colombia, i Kenya, ja, jeg hadde ikke tall på alle de stedene han hadde vært. Han hadde kunnet observere neshorn i kikkert. Når vi var sammen, var alt han gjorde å ironisere over min funksjonærstatus og sikkerheten

som fulgte med den. «Du har fått deg et skikkelig sikkerhetsnett ...» gjentok han, med dårlig skjult hån. Men det er den slags vanskeligheter som finnes innenfor familier. «Jeg er utdannet sykepleierske, men siden jeg flyttet fra foreldrene mine, har jeg vært nødt til å gjøre husarbeid.» Jeg vred hodet mitt for å finne et passende svar. Skulle jeg kanskje spørre henne om husleiene var dyre i Cherbourg? Jeg bestemte meg til slutt for «øh, ja ...» Meningen var å tilkjennegi at jeg besatt en viss forståelse for hva det vil si å leve. Det syntes å være nok for henne; hun begynte å gå i retning av døren. Jeg klemte ansiktet mitt mot ruten for å se hennes Volkswagen Polo som gjorde helomvending på den sølete veien. På Frankrike 3 var det nå en fjernsynsfilm fra bondemiljø. Den foregikk i det 19. århundre, med Tchécky Karyo i rollen som landarbeider. Mellom to pianotimer innrømmet datteren til godseieren – for øvrig spilt av Pierre Marielle

13

– den forføreriske bondegutten visse intime friheter. Favntaket deres fant sted i en stall; jeg slumret inn akkurat da Tchécky Karyo med et energisk grep rev av henne underbuksen av organsa. Det siste jeg fikk med meg, var et kutt med noen griser.

Jeg våknet av smerte og kulde. Jeg må ha sovnet i en forkjært stilling, for nakkevirvlene mine var helt lammet. Idet jeg reiste meg måtte jeg hoste voldsomt. Pusten min fylte den iskalde luften i værelset med dugg. Merkelig nok viste fjernsynet *Sportsfiskermagasinet*, et program på Frankrike 1. Altså må jeg ha vært våken, eller i det minste ha vært nok til stede til å kunne betjene fjernkontrollen. Men jeg kunne ikke huske noe av det. Nattprogrammet var viet silurene, en slags kjempeskjell, helt blottet for skjell, som det takket være klimaoppvarmingen var blitt mange av i franske elver. Åpenbart trivdes de særlig godt i nærheten av kjernekraftverkene. Reportasjen tok mål av seg til å kaste lys over enkelte myter. Eksempelvis var det intet utroverdig ved påstandene om at silurer kunne bli tre til fire meter lange. Ja, man hadde til og med observert eksemplarer på over fem meter i departementet Drôme. Derimot var det helt utelukket at noen hadde sett kjøttetende silurer, enn si at disse fiskene hadde angrepet badende mennesker. All overtroen som klebet ved disse fiskene syntes også å ha smittet over på dem som drev fiske på dem. Det lille broderskapet av silurfiskere var ikke velsett blant andre, større grupper sportsfiskere. Det led de under, og nå håpet de at denne utsendelsen skulle rette opp dette negative bildet. En ting var sikkert: de kunne ikke påberope seg gastronomiske motiver, for kjøttet til siluren var helt uspiselig. Men selve fisket var flott, både med hensyn til hjernevirksomhet og sportslig innsats. Ikke helt uten likhet med gjeddefiske; det fortjente at flere tok det opp. Jeg tok noen skritt rundt om i værelset, men klarte ikke å bli varm

14

igjen. Likevel holdt jeg ikke ut tanken på å sove i sengen til min far. Til slutt gikk jeg ovenpå og hentet puter og tepper, og la meg like godt til rette på sofaen. Umiddelbart etter *Vi demystifiserer siluren* slukket jeg lyset. Natten var tett og ugjennomtregelig, likeså stillheten.

